

Rekentoets gehaald? Appeltaart!

14 oktober 2014 door de redactie

Hoe krijg je een kind zo ver dat het zélf wil leren? En hoe rust je het en passant ook nog toe met *21st century skills*? Maak kennis met Continuous Improvement, ofwel Voortdurend Verbeteren, de methode van onderwijsgoeroe Jay Marino. Een Groningse dorpschool laat zien dat het werkt.

Juf Lidy van OBS 't Jonkertje in Jonkersvaart gooit de pittenzak naar leerlingen van wie zij het antwoord wil op een som. Tot zover niets bijzonders. De tekst op het bord dat in haar klas hangt, is dat wel: 'Volgende week donderdag kunnen wij de tafel van 2 binnen 35 seconden opzeggen'. Dat is het doel dat juf Lidy samen met groep 4 heeft gesteld. De beloning: vrij spelen. In groep 8 staan de leerlingen intussen gezamenlijk appels te schillen. Omdat 80 procent de rekentoets haalde, zoals van te voren afgesproken, mogen ze nu een appeltaart bakken. Het grafiekje op het 'databord' aan de muur laat in één oogopslag zien dat het doel, berekend naar het groepsgemiddelde, gehaald is.

Dashboard

Werken met doelen en databorden in de klas; het is onderdeel van de onderwijsmethode Continuous Improvement (Voortdurend Verbeteren) van Jay Marino. Om zijn visie uit te dragen is de Amerikaanse onderwijsadviseur even in Nederland. In de klas van juf Lidy legt hij uit hoe hij op het idee van een databord is gekomen. "Als ik autorij, zie ik op mijn dashboard hoeveel benzine ik nog heb en wat de temperatuur is onder de motorkap. In de klas kan ik informatie over mijn voortgang ook goed gebruiken. Dus is het handig om daar een databord te hebben, met daarop alle afspraken die ik samen met de leerlingen maak."

Nieuwe bronnen

Voortdurend Verbeteren is gebaseerd op pedagogische en psychologische studies, en heeft als uitgangspunt dat leraar, ouder en kind samen verantwoordelijk zijn voor het onderwijs. In de klas betekent dit dat leerlingen afspraken maken over leerdoelen per week, maand of jaar. Kinderen beslissen mee over hun eigen leerproces, en raken zo vanuit zichzelf gemotiveerd om te leren. De rol van de leraar is faciliterend; hij stelt de juiste vragen op het juiste moment en stimuleert het kind om zelf op zoek te gaan naar nieuwe bronnen van kennis. Daarbij worden tablets, smartphones en computers als hulpmiddelen ingezet. Een *serious game* om de tafel van 2 te leren? Prima. Voortdurend Verbeteren werkt geheel volgens het principe van *21st century learning*, waarbij leerlingen worden toegerust met vaardigheden voor de toekomst. Marino: "Een kind weet zelf het best wat het in deze eeuw nodig heeft."

Overwinning

In de VS werken al duizenden scholen met Voortdurend Verbeteren, in Nederland zijn ruim honderd scholen er enthousiast mee begonnen. Zoals 't Jonkertje, dat de methode sinds een jaar gebruikt. Juist op deze kleine dorpschool, waar verschillende groepen met elkaar in de klas zitten, werkt het goed. Want naast de klassenafspraken worden er met ieder kind persoonlijke doelen gesteld. Lerares Roxanne Schrijver: "Het ene kind kan de tafel van 3 opzeggen binnen 20 seconden, het andere binnen 35 seconden. Samen met de klas spreken we af dat 80 procent het binnen 30 seconden moet kunnen. Het gevoel van overwinning als het dan lukt, is zo'n grote motivatie. Echt heerlijk om mee te werken." De doelen worden overigens

altijd helder en SMART gesteld: Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden.

Zelfgemaakte rap

Het leerproces van het kind wordt gedocumenteerd in een (digitaal) portfolio. Dat bevat onder meer toetsresultaten, die weer worden gebruikt om de lesmethode te verbeteren. Maar het portfolio wil méér, zoals ouders betrekken bij de ontwikkeling van hun kind.

Er kunnen ook foto's van het schoolbezoek aan een museum in zitten, of een rap die kinderen zelf hebben gemaakt met het monteerprogramma op de tablet. Tekeningen, steekproeven van hoe de leerling schrijft of geluidsopnamen waarin het een boek voorleest, passen eveneens in het portfolio.

Respectvol

De lerarenkamer van 't Jonkertje heeft een eigen databord. Daarop staat de missie van de docenten: 'Wij gaan respectvol met elkaar om, met een open en positieve houding.' Maar ook: 'Wij houden van een duidelijke taakverdeling.' De leraren en bestuursorganen maken teamafspraken en stellen doelen via de zogenoemde PDSA-cirkel (*Plan, Do, Study, Act*), waarin een verbeteronderwerp eerst geanalyseerd en vervolgens verbeterd wordt. Tot slot wordt bekeken of de verbetering tot het gewenste resultaat heeft geleid.

Tijd winnen

Voortdurend Verbeteren roept ook vragen op. Leraren hebben het al zo druk, hoe komen die nog toe aan doelen en databorden? Marino denkt dat er met zijn methode juist veel tijd te winnen valt. "Toen ik op school zat, moesten we zes weken lang alle hoofdsteden van de wereld uit ons hoofd leren," zegt hij. "Nu kan iedere leerling ze online binnen vijf seconden opzoeken. Leren we hen hoe ze daar wijs mee omgaan, dan besparen we veel tijd."

Creativiteit

Maar welke plek krijgt creativiteit nog in deze methode? Als alle doelen meetbaar moeten zijn, is er dan nog wel ruimte voor een mooie tekening? Erica Sprang, directeur van 't Jonkertje, meent van wel. "De leerlingen zijn voortdurend bezig met het bedenken van hun eigen haalbare doelen. Dat leert ze creatief denken en slimme vragen stellen." Ze heeft de houding in de groepen zien veranderen: "Je moet heel wat uit de kast trekken om kinderen te motiveren. Met deze methode haal je de motivatie uit henzelf – een kracht die iedereen in zich heeft." Dat het werkt ziet Sprang voor haar ogen gebeuren. "Juf, mogen we nog een tafelblad mee naar huis?", vroeg een leerling laatst. "Om thuis op de wc te oefenen?"

- [Meer over Jay Marino en Voortdurend Verbeteren <http://www.jaymarino.me>](http://www.jaymarino.me)
- [Lees ook ons artikel 'Datagedreven werken aan het onderwijs'](#)

(Tekst: Veerle Corstens)

Reacties (0)
